

Sisällys

LUKIJALLE 8

1 LÄHTÖKOHDAT 12

- 1.1 Lause ja sija 13
- 1.2 Lause ja referenssi 21
- 1.3 *Siinä on kahvia ja pulla.* – Kattava ja avoin viittaus 26
- 1.4 *Tämä kakku on kaunis ~ ihanaa.* – Holistinen ja meristinen kuvaus 38
- 1.5 *Rakensin taloa ~ talon.* – Avoin ja totaalinen lause 43

2 PARTITIIVIN HISTORIAA 50

- 2.1 *Söin kalaa.* – Partitiiviobjektin ensi vaihe 51
 - 2.1.1 Taustat ja esipartitiivi 54
 - 2.1.2 *Juon vettä.* – Partitiivi objektin toiseksi sijaksi 61
- 2.2 *Kaksi kalaa.* – Lukusanan partitiiviattribuutti 71
- 2.3 *Järvellä on joutsenia.* – Partitiivisubjekti 74
 - 2.3.1 Eksistentiaalilause 75
 - 2.3.2 Habitiivilause 78
- 2.4 *En näe joutsenta.* – Kieltopartitiivi 79
- 2.5 *Ajattelen aina sinua.* – Aspektuaalinen objekti 86
- 2.6 *Onko leipä lämmintä.* – Partitiivipredikatiivi 98
- 2.7 *Parvi varpusia.* – Erilaisia partitiivirakenteita 107
- 2.8 Oletus vieraasta vaikutuksesta 111

3 SUBJEKTIN SIJANVALINTA 116

- 3.1 *Illalla tulee vieraita.* – Eksistentiaalilause 120
 - 3.1.1 Eksistentiaaliset prototyytit 125
 - 3.1.2 *Kellarissa on joku.* – *Olla*-verbiset eksistentiaalit 131
 - 3.1.3 *Junia lähtee tunnin välein.* – Leksikaaliset eksistentiaalit 149
 - 3.1.4 Eksistentiaalilause ja normaalilause 169
- 3.2 *Minulla on taas rahaa.* – Habitiivilause 172
- 3.3 Subjektin sijanvaihtelu tiiviisti 183
- 3.4 *Meitä on nyt kolme.* – Kvanttorilause 187

- 4 OBJEKTIN SIJANVALINTA 191
- 4.1 *Lämmitin saunaa ~ saunan.* – Objekti ja aspekti 192
- 4.2 *Avasin ikkunoita.* – Kvantiteetti ja aspekti 200
- 4.3 *Löysin niitä rahoja.* – Muutosaspekti ja muut aspektit 204
- 4.4 *Myyin autoa.* – Objektin kuvausmallit vertailussa 209
- 4.5 *Siirrän sen ~ sitä.* – Teelisyyys ja ateelisyys 217
- 4.6 Transitiiiviset prototyypit 237
- 4.7 *Rakennan talon.* – Aspekti, aika ja määrä 240
- 4.8 Teelisverbiset prototyypit 248
- 4.8.1 *Ostin äänilevyn ~ pullaa.* – Teelis-quantitatiivinen lause 250
- 4.8.2 *Avasin ikkunan ~ ikkunaa.* – Teelis-skalaarinen lause 280
- 4.8.3 *Pyysin hänet ~ häntä mukaani.* – Teelis-suksessiivinen lause 286
- 4.8.4 *Kirjoitin romaania.* – Progressiivinen ja prosessiivinen lause 292
- 4.9 Ateelisverbiset prototyypit 300
- 4.9.1 Ateelisyyden lajeja 305
- 4.9.2 *Itkin itseni uneen.* – Teelistetty lause 324
- 4.10 Statiivinen prototyyppi 326
- 4.10.1 *Hoidan äitini raha-asiat.* – Poikittaisaspekti 328
- 4.10.2 *Tiedän hänet.* – Kognitiivinen hybridilause 329
- 4.10.3 *Omistan gramofonin.* – Muut statiiviset lauseet 341
- 4.11 Metaprototyypit 350
- 4.11.1 *Ostan ruokani tuosta kaupasta.* – Ajallisesti yleistävä lause 351
- 4.11.2 *En unohda Ansa.* – Kielteinen transitiiivilause 358
- 4.12 Objektin sijanvaihtelu pähkinänkuoressa 361
- 4.13 Kahdenlaisia objektoideja 369
- 4.13.1 *Juoksin tunnin.* – Osmat 369
- 4.13.2 *Kiipesin portaat ~ portaita.* – Reitin objektoidi 372
- 4.14 *Kaadetaan tuo puu.* – Totalitiivin muodonvaihtelu 374
- 5 PREDIKATIIVIN SIJANVALINTA 381
- 5.1 Kuvauksen päälinjat 384
- 5.2 Partiaallinen prototyyppi 389
- 5.2.1 *Hanasaari on Espoota.* – Täyspartiaallinen predikatiivi 390
- 5.2.2 *Jörö on hienoa sukua.* – Puolipartiaallinen predikatiivi 393

- 5.3 *Oiva on se öinen soittelija.* – Ekvatiivinen prototyyppi 396
- 5.4 Denotatiivinen prototyyppi 399
 - 5.4.1 *Ihanaa, että tulit.* – Neutraali prototyyppi 400
 - 5.4.2 *Se teksti oli kauhea ~ kauheaa.* – Vaihteleva predikatiivi 407
- 5.5 Predikatiivin sijanvaihtelu: tiivistelmä 434
- 5.6 *Aamusta tuli ihana.* – Tuloslause ja tilalause 442

6 PARTITIIVIN VALINTA SYSTEEMINÄ 447

Viitteet 458

Lähteet 478

Asiahakemisto 486

Verbihakemisto 492